

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. — Naročnina: za celo leto 30 Din. za pol leta 15 Din. za inozemstvo za celo leto 50 Din — Inserati po tarifu. — Pisanim vprašanjem naj se priloži znamko za odgovor. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. — Plača in toži se v Ljubljani. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ulici št. 7. — Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Še tole

Zaveden kmet nam piše:

Zasledujem polemiko, ki je nastala radi resnicoljubnega zagovora g. dr. Novaka, in sicer v prilog očeta, ki je slučajno prišel z zakonom navskriž radi tega, ker sta njegova otroka spala — v hlevu.

Ni moj namen zagovarjati obtoženca, kakor tudi ne kritizirati sodni postopek, pač pa hočem po lastnih življenjskih izkušnjah podati nekoliko podatkov o splošnem socialnem stanju našega podeželja in sicer z ozirom na to, ker širša javnost menda niti ne verjame g. zagovorniku, da res še danes spi ogromno število kmetijske mladine po hlevih. Zakaj?

Večina kmetijskih hiš sploh nima prostora, da prenočevanju primerno sprejme v svoje okrilje tako številne družine, kakor se jih (da se izrazim v toli običajnem patrijotičnem tonu) v ponos in zjamčen obstoj našega naroda še vedno rodi in vzreja v kmetijskih domovih.

Ali naj zato, da ugodijo »moralnim«, »zdravstvenim« in »socialnim« naziranjem sodobne »kulture« — ležijo stariši z otroci ter starejšimi sinovi in hčerami vsi skupaj? Ali bo s tem naš kulturen ugled rešen? In ko živina začne trgati z žico in motvozom krpane verige (novih se v današnjih gospodarskih razmerah seveda ne more nabaviti) ter se med seboj bosti, ali naj jo — na ljubo naše »kulture« v eni sami noči polovico pogine v proslavo naše nenadkriljive modrosti? Morda je zato bolj važno, da se zasmehuje osamljenca, ki se predrzne pogledati resnici v oči, kakor da se dela za odstranitvijo vzroka, ki prizadeva to globoko rano na telesu našega naroda?

Naš kmet sam žal nima možnosti izpolniti se v svojem gledanju v svet, pa čeprav je izšolal ogromno večino velikih mož, kateri delajo čast sebi kakor celemu narodu. Zato pa — od mlečezobega otročaja, pa do sivolasega starca dela od zore do mraka, a neredko še pozno v noč, znojen in do skrajnosti izčrpan na braniku obstoja sebe, svojih sinov in hčera, vnukov in pravnukov. V tem boju ne pozna šale, ne pozna pa tudi laži in drugih nemoralnosti. Opraviti ima noč in dan z nepremagljivimi zakoni narave; zato pa je tudi sam ostal naraven — v kolikor ga niso napravile nemoralnega okoliščine, s katerimi je imel toliko več opraviti, kolikor je imel več posla z ljudmi, ki so se izneverili tem zakonom oziroma — morali....

Z ozirom na vse to smem trditi, da je ostal kmet še najbolj naraven, toraj tudi moralen — in samo temu se imamo zahvaliti, da je ohranil svojo deco duševne propalosti, čeprav živi čisto v brezupnih gmotnih razmerah, ker je bil naučen, dajati prednost nraštveni, pred telesno vzgojo.

Da pa bo valk sit in ovca cela, pomagajte dragi dobrotniki in čuvarji našega kmeta,

da bo ta večni trpin po svojim 14—18 urnem delu mogel leči v mehko in suho posteljo zdrave spalnice — ločeno po spolu, kakor ostalih odnošajih — in ne kakor danes (da bom zopet jaz »žalil« čut »visoke« kulture) ko si ne more privoščiti niti par metrov »cvilha« za plevnico, katera tako kmalu strohni v vlažni spalnici, ki le pregostokrat tudi služi za jedilnico, delavnico, družinsko sobo in sprejemnico ob enem! Pa tudi ko mu je živinče v hlevu požrlo edini suknjič, katerega je imel čez dan oblečenega pri delu, ponoči pa mu je — poleg stare konjske odeje (od katere je nalezel vse polno lišajev) služil za edino posteljno odejo pod zahtolnim hlevskim obokom... Ko si nadalje komaj privoščiči slanega močnika — dočim se drugod luksuzni psi igrajo z mesom — in ko

s tresočo roko našteva pritrpane dinarje za nabavo petroleja, da bo mogel z neobhodno potrebnim delom prikrajšati nočni počitek, katerega pa je sicer krvavo potreben — se mu niti ne sanja o novi obleki, praznično pa je prisiljen čuvati, da bo mogel v nedeljo dostojno proslaviti dan počitka in molitve... Kljub vsemu temu pa že itak v nedeljah sinko nestrpno pričakuje svojega vsestransko marljivega in solidnega očeta, da mu, prišedši od prve maše — stavi svoj, odnosno očetov klobuk ali črevlje v nadaljno uporabo. Tozadevni dokazi — samo zaupnim potom na razpolago!

Taka je kulturna višina našega kmeta, gg. dopisniki, in ako se hočete na lastne oči prepričati, kar pojdite od vasi do vasi, iz hiše v hlev, a kadar bodete naleteli na izrazito povprečnega kmeta, vselej se boste imeli priliko prepričati, da je ribniški konj kljub zelenim očalom pri celem kupu suhe hoste — le moral poginiti!!...

Važna zadeva za kmečke fante in dekleta

Na kmetih je gospodarski položaj od leta do leta slabši. Tista leta, ko so poljski pridelki imeli še neko ceno, so minila, in kakor vse kaže, se ne povrnejo nikdar več. Zaradi slabega gospodarskega stanja doma in zaradi vedno bolj naraščajoče revščine pa mora odhajati vedno več kmečke mladine, fantov in deklet, v širni svet s trebuhom za kruhom. Fantje tišče v fabrike in industrijska podjetja, dekleta pa poleg tega še v mestne privatne službe, da si prislužijo kakšen krajcer za svojo doto ali pa da nekaj prihranijo za starost.

Usoda naše kmečke mladine, ki odhaja v svet, je pa navadno precej bridka in težka, posebno od začetka. Huda je že za fante, še težje pa je za dekleta, ki so prepuščena same sebi.

Revno kmečko deklet pride v mesto navadno h kakšni prijateljici ali znanki iz domačega kraja, ki ji da vsaj prva navodila za njeno prebivanje v mestu. Tista, ki ima v mestu kakšno znanko, je še srečna, ker prebrodi s prijateljsko pomočjo vsaj prve težave. Znanka ji pove, kje naj se oglasi, da dobi kakšno službo, ali pa kje naj prenočuje in kam naj gre na hrano, da ne bo predrago. Taki praktični nasveti so že nekaj vredni, hudo pa je to, da ne trajajo dolgo. Ko je namreč deklet enkrat v službi, si mora samo pomagati naprej, kakor si ve in zna.

Tu se pa začne za večino kmečkih deklet prava križeva pot. Res je nekaj tako srečnih, da pridejo v dobre hiše in med poštene ljudi, toda koliko je takih nesrečnih, ki pridejo še na slabše, kot so bile pri vsej svoji revščini doma!

Dogaja se tudi to, da razne mestne »gospo« obešajo poslom na račun plače razne

svoje stare ponošene obleke in sicer za svote, za kakršne bi nevedno kmečko deklet dobilo že novo prav čedno obleko. Pa tudi takih slučajev je dovolj, ko »gospoda« dekletu ostane plačilo dolžna mesece in mesece, potem pa — odpotuje, deklet se naj pa za svoj večmešeni trud obrise pod nosom...

Takih slučajev, kakor smo jih tu opisali, ni ravno malo. Dekle si pa ne more pomagati, ker ne vé, kako naj si pomaga!

Nič izrednega če tak nesrečni posel ob obilnem delu, ob slabi hrani oboli. Kam naj gre takšno bolno revše? Kam in na koga naj se obrne za pomoč ali vsaj za dober nasvet? Dekle nič ne ve! Zato pa pride vse sestradano in na pol mrtvo domov, drugo pa zabrede na ulico, kjer pade navadno brezvestnim mestnim postopačem v roke. Od tam gre pot vedno bolj navzdol — to pa samo zaradi nevednosti in nepoučenosti!

O takih »hišah« ali »rodbinah«, kjer mora biti kmečko deklet domačemu »gospodu sinu« na uslugo, rajši ne govorimo; dogajajo se pa tudi taki slučajji! Nevedno in nepoučeno kmečko deklet pa v svojem svetem strahu pred »gospodom« misli, da že mora tako biti, ne zine niti besedice nikjer! Posebno hudo je v tem oziru po gostilnah, in o tem bi vedele mestne natakariče marsikaj povedati, kaj se dogaja tu in tam v pozni ponočni uri pri obračunavanju, ampak iz golega strahu pred izgubo službe ali pa iz neupravičenega strahu pred mogočnim »gospodom« tako seve rajši molče. Kako naj si pa taka sirota pomaga? Kam naj se obrne?

Vse to so stvari, ki se res dogajajo in ki globoko posegajo v duševno življenje take sirote s kmetov. Vse to pa prihaja, kakor smo že zgoraj rekli, iz same gole nevednosti in nepoučenosti!

Le pogledimo si, kako odhaja kmečko dekle v večini slučajev v mesto. Doma si skrbno pripravi zavoj obleke in perila in nekaj dinarjev za pot, in če količkaj gre, ji dajo domači še kaj za seboj za popotnico. Potem pa pride kopica čisto lepih naukov: Micka, pridna bodi in poštena in Boga se boj!

To je vse! Kaj pa naj ji dajo skrbni stariši s seboj na pot, če sami nič ne vedo?

Nato gre deklica navadno še v domače župnišče. Tam se ponavlja navadno isto — kup lepih naukov: Pridna bodi, varčna bodi, poštena bodi, moli in Boga se boj! To je vse lepo, ampak premalo je!

Potem pride zadnja bol: na občino po poselsko knjižico. Tam je sicer marsikaj lepega, v tisti knjižici, ampak to je tako pisano, da tiste stvari razume komaj študiran pravnik, kamoli preprosto kmečko dekle. Mogoče dobi deklica s knjigo vred tudi še tukaj kup lepih naukov in potem z Bogom lepi domači dom!

Tako odhajajo navadno naša kmečka dekleta v svet — brez vsakega pravega, stvarnega pouka, izročene na milost in nemilost valovom mestnega življenja.

Takšna sirota ne ve nič, kaj je policaj v mestu, kaj je sodišče, kaj je odvetnik, in tedaj naj se obrne brez skrbi na enega ali drugega. Dekle ve od doma samo to, naj prosi vselej božje pomoči v svojih stiskah in zadregah. To je tudi vse prav lepo, ampak včasih je v mestu že tako, da zalezeta policaj in dober odvetnik precej več kakor najbolj iskrena molitev. Če deklica zbolí, nič ne ve o kakšni bolniški blagajni, če je brez dela, nič ne ve o kakšni »borzi dela« (o posredovalnici za delo). In če se zgodi, da v tem ali onem mlademu dekletu tudi enkrat zavre kri, potem kmečko deklica nič ne ve o bolnišnici in o porodnišnici, ampak nori po ulicah okrog, dokler se ne vrže pod vlak... In vse to zaradi same nevednosti in nepoučenosti.

Strašno je to! Toliko bolj strašno, ker imamo danes tudi na deželi vse polno ljudi, ki te razmere poznajo ali bi jih vsaj morali poznati, pa kljub svojemu znanju ne pouče ljudi, ki odhajajo v svet, o vsem, kaj jih tam lahko doleti in kako naj se v danih slučajih obnašajo. Mi imamo na deželi duhovnike, imamo učitelje, imamo župane in občinske tajnike — ljudje pa odhajajo v svet kakor teleta!

Tu je treba na vsak način nekaj ukreniti in mi mislimo, da je tudi ta pouk važne naloge naše »kmečke prosvete«. Eden se mora zavzeti enkrat tudi za največje reveže med reveži, kajti tudi ti so kri naše krvi!

»Kmeška prosveta« v Laškem

Gospodarski tečaj »Kmeške prosvete« v Laškem. »Kmeška prosveta« priredi v nedeljo, dne 10. maja t. l. ob 8. uri dopoldne socialno gospodarski tečaj v prostorih slovenske šole v Laškem, na katerem bodo predavali gg. Ivan Pucelj, minister v pok. in član Vrhovnega zakonodaj. saveta, dr. Jože Bohinjec, ravnatelj OUZD, in Franc Goričan, posestnik in kmetijski strokovnjak. Po predavanjih se bo izvolil tudi pododbor »Kmeške prosvete« za laški okraj. Odbor »Kmeške prosvete« vabi k čimvečji udeležbi prebivalce iz celega okraja.

Sreski kmetijski odbor za ljubljansko okolico ima uradne dneve vsako prvo in tretjo sredo v mesecu (sejmski dnevi) in sicer od 10. do 12.30 ure v prostorih agrarnega in kmetijskega razdelka sreskega načelstva za ljubljansko okolico, Židovska ulica števil. 2-II. Ob uradnih dneh je na razpolago med uradnimi urami vedno predsednik SKO g. Jožef Brenčič. Prošnje in dopise je pošiljati na Sreski kmetijski odbor za ljubljansko okolico v roke predsednika g. Jožefa Brenčiča, Vrhnika št. 211.

Pozabljen — narodni kmetijski trpin.

(Fr. Grafenauerju ob 70-letnici v spomin.)

Slovenci radi častimo svoje zaslužne može in žene. In prav je tako, ker narod, ki se sam ne spoštuje, ga tudi drugi narodi ne bodo spoštovali. —

Toda na en jubilej smo na vsak način Slovenci pozabili in to je na 70-letnico bivšega slovenskega koroškega deželnega in drž. poslanca, kmeta in rokodelca — orglarja po poklicu.

Zvedeli smo, da hoče »Klub koroških Slovencev« v Ljubljani naknadno počastiti Grafenauerjevo 70-letno življenje in delo. Ob tej priliki se tudi naš list spominja tega narodno zaslužnega moža za koroške Slovence in Jugoslovane sploh.

Fr. Grafenauer je bil rojen dne 2. decembra 1860 v Mostah, župnija Brdo pri Šmihorju v Ziljski dolini na Koroškem. Njegov oče je bil kmet in izdelovalec cerkvenih orgel. Očetovemu poklicu se je posvetil tudi Fr. Grafenauer. Bil je in je še danes cel kmet po duši in telesu in še danes kot 70-letni mož pridno obdeluje svojo zemljo doma v Mostah, podomače pri »Blicu«.

Grafenauer se je sam pridno izobraževal v svoji mladosti. Bral je slovenske in nemške strokovne knjige o kmetijstvu in gospodarstvu sploh. Vse deželne in državne postave je znal skoro na pamet. Tudi sveto pismo je poznal bolje kot kak učenjak. Zato pa je kmalu postal dober svetovalca svojim sosedom in župljanom. Komaj 28-letnega so ga volili domači kmetje v občinski odbor. Leta 1897. je bil izvoljen v deželni in l. 1907. v državni zbor. Obe častni mesti je obdržal kot narodni zastopnik koroških Slovencev do razsula Avstrije. — Med vojno je avstrijska vojaška oblast poslanca Grafenauerja kot zavrednega Slovence in srbofila zaprla in zaradi njegovega slovanofilstva obsodila na pet let ječe. Obsedel je 18 mesecev (poldrugo leto) v vojaški kaznilnici v Müllersdorfu na Nižjem Avstrijskem, kjer je bil zaprt tudi češki poslanec dr. Kramař. Po 18 mesecih trde ječe je bil 1917. pomiloščen, toda niso ga pustili nazaj v drž. zbor.

Grafenauer je bil 20 let deželni in 10 let državni poslanec koroških Slovencev.

Grafenauer je bil neumorni delavec na političnem, kulturnem in narodno-gospodarskem polju. Imel je nešteto shodov in govorov po celi koroški Sloveniji. Narod ga je silno ljubil kot svojega sina in narodnega delavca. Grafenauer je bil duhovit govornik in neustrašen bojevnik za pravice zatiranih Slovencev na Koroškem. Nemci in nemškutarji so se ga silno bali, ga sovražili in mu stregli po življenju. Toda on ni klonil. V vojni je izgubil edinega sina na italijanski fronti.

Fr. Grafenauer je naš narodni mučenik in simbol zatiranih koroških Slovencev. Vse svoje življenje je žrtvoval za svoj narod. Ko je razpadla Avstrija in nastala Jugoslavija, je moral Grafenauer zapustiti svoj rodni dom ter zbežati pred Nemci v Jugoslavijo, ker so mu Nemci žugali, da ga gotovo ubijejo, ako ne zapusti Koroške. — Optiral je za Jugoslavijo, bil narodni poslanec v ustavotvorni skupščini.

Škoda je bilo, da ga pozneje niso več kandidirali v narodno skupščino kot zastopnika obmejnih Slovencev. —

Dne 13. maja zvečer ob osmih mu prirede njegovi koroški rojaki v Ljubljani v »Delavski zbornici« prijateljski večer, na katerega tudi mi vabimo vse Grafenauerjeve prijatelje in znance, da se ga udeleže.

Grafenauerju, prvoborcu za našo staro pravdo, narodnemu mučeniku, pa kličemo:

Še na mnoga, zdrava leta!

GAZELA TERPENTINOVO MILO PERE NAJUSPEŠNEJŠE.

Dobite ga v vsaki boljši trgovini.

Dopisi

Labore pri Kranju. († lekarnar Franc Šavnik.) Na sv. Florjana dan dopoldne je po kratki bolezní umrl tukajšnji lekarnar Franc Šavnik, splošno znan kot »apotekarjev Franc«. Pokojni je bil blaga poštena gorenjska duša. Marljivo je sodeloval pri mestni občini, pri mestni hranilnici, pred časom kot predsednik Planinske podružnice v Kranju. S posebno požrtvovalnostjo pa je roko v roki s pokojnim stricem dr. E. Šavnikom zastavil ves svoj ugled v prid in blagor tukajšnje Dijaške kuhinje. Sploh je bil dom starega in mladega lekarnarja blagodušno zavetišče za pridne in revne dijake gimnazije v Kranju. Nepričakovano se je razširila na dan sv. Florjana — bil je v Kranju ravno običajni tržni dan — novica o smrti tega dobrega, iskrenega, za usluge vedno pripravljenega moža. V grob ga položijo na tisto lepo kranjsko pokopališče, kjer mu bo Kokra, hči Kamniških planin, pela večno pesem iz kraljestva naših gora, kjer je pokojnik po naporih in težavah stanu in življenja vedno iskal in našel v družbi planincev odmora, razvedrila in vzpodbude. Franc, bodi Ti sladak počitek v zemlji Gorenjski, kateri si bil udan kakor oče Tvoj Kareh in nepozabni stric Tvoj, zdravnik Edvard, z neko otroško ljubeznijo. Umrl si, da govorimo z Gregorčičem, telesno, oči le smrtne si zaprl, duh Tvoj pa je in ostane med nami, kakor duša vsakega, ki je bil v dejanju in resnici udan narodu svojemu!

Zgornje Otave. Na prijaznih Zgornjih Otavah nad Begunjami pri Cerknici priredi naše kmetijsko društvo kakor vsako leto tudi letos veliko kmečko veselico na nedeljo 17. maja t. l. popoldne pri Zalarju. Na dnevnem redu bomo imeli: godbo, petje, srečolov, ples in prosto zabavo. Te naše lepe prireditve se kaj radi udeležijo poleg domačinov tudi sosednji Borovničani, pa tudi izletniki iz Ljubljane, ki gredo ta dan čez Peko pri Borovnici, skoraj nobeno leto ne izostanejo. Poleg drugih nas počastita letos s posetom tamburaški zbor iz Selščka in Sokolski pevski zbor iz Cerknice. Oba zbora bosta na veselici nastopila.

Zasip pri Bledu. Zasip je, skoro bi rekel, najlepša vas na Gorenjskem, bodisi v naravnem ali v kulturnem pogledu. Imamo ustanovljeno »Kmetijsko strojno zadrugo« in dve društvi: »Slovensko prosvetno društvo«, ki se prav lepo razvija, in »Gasilno društvo«, katero proslavi dne 10. maja t. l. 25-letnico obstoja s sledečim sporedom: Pri dopoldanskem vlaku, t. j. ob pol 11. uri sprejem gostov na postaji Podhom, nato sv. maša v Zasipu in po maši pa razdelitev častnih diplom. Popoldne ob 3. uri velika vrtna veselica na dvorišču načelnika tov. Zupana, p. d. pri Pretnarju. Plesa, petja in druge zabave ne bo manjkalo. Sodeluje godba na pihala iz Mlinega. V slučaju slabega vremena se vrši prireditev naslednjo nedeljo. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Ljutomer. Gremij trgovcev v Ljutomeru bo v bodoče obveščal svoje članstvo o važnejših odredbah oblasti na ta način, da bo pre-pise dotičnih odredb pošiljal svojim odbor-nikom izven Ljutomera in članom v večjih krajih. Ti bodo o njih vsebini obvestili tova-riše v kraju samem, drugi pa se naj ob priliki oglašajo pri teh gospodih, ki jim bodo dali dopise gremija na vpogled. Gremij bo obve-ščal sledeče gospode: G. Franc Korošec, star. v Gornji Radgoni, Karel Jurjovič v Radencih, Andrej Domanjko pri Kapeli, Fraic Kolerič v Apačah, Jožef Farkaš pri Sv. Jurju ob Ščavnici, Ignac Lovrenčič v Borecih, Alojz Sršen v Veržeju, Franc Senčar pri Malinedelji.

Ljutomer. Sokolsko društvo Ljutomer priredi na praznik »Vnebohoda« v četrtek dne 14. maja 1931 v Ljutomeru običajno ve-liko pomladansko tombolo. Prva tombola 2000 Din v denarju, druga tombola prvovrst-ni veliki šivalni stroj, tretja tombola novo moško kolo, četrta tombola izgotovljena fina moška obleka, peta pa lepa plemenska svi-nja. Poleg teh petih tombol je še nad 1500 vrednosti nad 30.000 dinarjev. Igralne karte so po 3 dinarje in se dobe v vseh trgovinah v Ljutomeru in na dan tombole. Po tomboli se vrši v Sokolskem domu velika ljudska veselica s plesom brez vstopnine. Pridite, sre-ča vas čaka!

Škocijan pri Turjaku. Požar. Dne 29. aprila ob 11. uri ponoči smo začeli gasilsko trombo. Gledali smo na vse strani, kje je po-žar, in zvedeli, da gori v Velikih Lipljenah, pol ure hoda od Škocijana, skedenj s kozol-cem vred, last Antona Nučiča. Na lice mesta so prišli škocijanski in šentjurski gasilci, a bilo je že prepozno. Pogorelo je vse do tal, gospodarsko orodje in še nekaj sena. K sreči, da ni bilo v bližini hiš, ker bi se gotovo ogenj razširil.

Hardek pri Ormožu. Velike občine. Po uradni razpredelbi je bila naša občina pri-deljena mestni občini ormoški. Mislili smo, da bo uradna razpredelba držala, in nismo zato podvzeli nobenih nadaljnjih korakov. Pri zadnji seji občinskega odbora ormoškega se je odklonil predlog za priklopitev občin Hardek in Pušenci k bodoči veliki občini Ormoški z 9 glasovi proti 6. Iznenadila nas je vloga nekkih posameznikov iz Hardeka na ormoško občino, da bi se 5 ali 6 hiš iz Hardeka pri-ključilo Ormožu. Med temi hišami je tudi šola, ki pa je zgrajena z žulji kmečkih občin. Da ta vloga ni zrastle na hardeškem zeljniku, nego na ormoškem, je razumljivo in da mi-misliti. Kjerkoli je zrastle in se porodila, je postranska stvar, ker o tem odločati ima-jo lastniki in to so okoliški kmetje, ki so šo-lo iz lastnih sredstev zgradili. Toliko v ved-nost onim, ki bi radi drugače. V zadevi pri-ključitve 6 hiš se je razpravljalo pri ormoški občinski seji, ne da bi se sprejel kak sklep ker do končne rešitve vsled nastale nesklep-čnosti ni prišlo. Pametni možje pravijo, da se naj priklopi cela občina ali pa nič in da ni na mestu, delati preko hardeškega občinske-ga odbora oziroma občine, ki o tej vlogi ni bila obveščena. Dobro je povedal zadnji Kmetški list za Pušence. Vsaka bojazen o prevelikih davkih in drugih dajatvah je brez podlage. Kaj pravijo kmetje: Če bi se posta-vili na stališče ozkosrčnosti, bi rekli, da tre-ba priključiti še runčko šolo k mestni občini ormoški. Menda se mesto ne namerava ob-dati z visokim plotom okrog in okrog, da se tako zavaruje pred okoliškim kmetom. Dva vhoda v mesto bi zadostovala. Pred vsakim straža s helébardami. Hvala bogu, da je sred-nji vek za nami in da se stari časi nikoli več ne povrnejo. Mesto Ormož hoče živeti vna-prej menda od žuljev lastnih rok. Prepričani pa smo, da bodo o pregrupaciji občin razso-jali drugje z vso resnostjo današnjih časov-nih razmer in potrebe po skupnosti.

Hardeški kmetje.

**Jugoslavija
očaruje...**

njena solčna obala...
njena čarobna jezera...
in zobje njenih prebi-
valcev.

Njena obala obžarjena s svet-
lim solncem, njena jezera bo-
gata redkih čarov so kakor zobje
njenih prebivalcev dragocen dar
lepe prirode. Ali zato vendar s
preudarnostjo stotisoče Jugoslova-
nov neguje svoje zobé s Sargovim
Kalodontom. Blagodejna pena te zob-
ne kreme polepšuje zobé z blestečo
čistoto in čuva usta nalezljivih kali.

SARGOV

KALODONT

ohranjuje zdravje in lepoto zob.

Ribnica. V sredo 22. aprila je preminula mati našega zvestega tov. naročnika Kmet-skega lista, Grude ter Kmet. Matice I. Nova-ka v visoki starosti 82 let. Bila je šivilja, po-znana daleč na okoli, ko ni bilo še šivalnih strojev in tudi petroleja še niso poznali. Z njeno pok. sestro Jerico sta šivali pri lesenih oblaneah. Bila je skromna, mirna ter vedno bolj boleha. Naj ji bode odpočitek po tež-kem in mučnem življenjskem potu sladak: Užaloščeni družini naše sožalje.

Frankolovo. V soboto, dne 3. maja ob 8. uri zvečer se je vršil v občinski pisarni se-stanek interesentov za planinski dom v Lin-deku pri Frankolovem. Razvaline gradu »Lin-dek« pri Frankolovem so kupili mariborski planinci in nameravajo na teh razvalinah po-staviti pravi planinski dom in poleg tega še par turistovskih zavetišč v Lindeku. Za Lin-dek se planinci silno zanimajo. Vsak, kdor je bil enkrat v »Lindeku«, ga vzljubi in ga go-steje obišče. Ta planinski dom bo eden prvih ob državni cesti od Trsta do Gradca. Ob enem se bo tudi postavilo veliko zdravilišče za jetične ljudi, ker je kraj kot nalašč za to od narave pripraven. V to svrhu se je ustano-vila v Mariboru »Gradbena zadruga grad Lin-dek na Frankolovem« z začasnim sedežem v Mariboru. Zadruga že šteje 160 članov in raz-polago tudi z večjim kapitalom. »Zadruga grad Lindek« je članica »Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani«. Načeluje ji zelo delavni g. Franc Remšak, učitelj v Mariboru. Fran-

kolčani smo v načelstvo predložili gg. Filipa Šnabla, Franca Goričana in Matija Potočnika. Predlagalo se je tudi, da se v načelstvo za-druge pritegne g. dr. Igor Rosina, odvetnik v Mariboru, ker on ima veliko zaupanje med tukajšnjim kmečkim prebivalstvom. Na se-stanku se je na predlog M. Potočnika skle-nilo, da se pri gradbi doma in ceste v Lin-dek v prvi vrsti vpoštevata domače delavstvo, da pride do zaslužka. Nadalje se je sklenilo, da se vse življenjske potrebščine kupujejo pri domačinih. To najbolj pozdravljamo! Bomo vsaj kmetje mogli kaj prodati. Saj Frankol-čani smo precej oddaljeni od mesta, težko spravimo v denar vino, mleko, jajca in živino. Tukaj bodo le večina inozemci trošili denar, zato se moramo potruditi, da pride več ob-iskovalcev v Lindek. (V kratkem pride zgo-dovina lindeškega gradu v »Kmetškem listu« ali pa v »Grudi«.)

Škocijan pri Turjaku. Oprostite, gospod urednik, da se tako redko oglasim v Kmet-skem listu. Bom pa danes malo več razložil. Kakor slišim od vseh krajev, se vrše strašni poboji, v Škocijanu je pa vse v redu, ni pre-tepov in nobenih drugih nerodnosti. Vseeno pa se nam očita, da so v Škocijanu nerodna društva, slabe družbe itd. Naša dekleta se oštevaajo z neosnovanimi primki. To je vse, ker smo Škocijanci predobri in vse potrpi-mo. Našim nasprotnikom še sedaj vre stara poli-tika. Saj so se zrušile trhle zgradbe prejšnje-ga usodnega strankarsko političnega življe-

nja, ki je spodjedalo temelje države, izpodkopavalo medsebojno zaupanje, sejalo strast in mržnjo ter onemogočevalo plodno delo. Raz naših prižnic slišimo premalo Kristusovih nauk. Napada se le »brezverske liste. Saj vemo, da se tu misli naš Kmetški list in Domovino. Škocijanska sokolska četa ima tudi še mnogo nasprotnikov. Tudi učiteljstva še pogrešamo pri Sokolu. Naše cerkvene orgle so sedaj popravljene in prav lepo pojo. V ponedeljek, 27. aprila se je poročila gđ. Pepca Gorjup, hčerka tesarskega mojstra, Jožeta Gorjupa iz Malih Lipljen z gosp. Francetom Trdan. Želimo mlademu paru obilo sreče. Sedaj bi moglo biti že vse v zelenju, pa ni še nič zeleno! nevem, kaj to pomeni. Krompir smo že posadili in tudi vse ostalo bomo počasi spravili v zemljo. — Kakor kaže že sedaj, bo letos padala toča. Že sedaj pada sodrag in nastopajo velike nevihte. Naši fantje so vzeli slovo in se podali služiti kralju in domovini. Želimo zdravo svidenje.

Po svetu

V zunanji politiki trenutno ni posebnih značilnih vidnih dogodkov. Navidezno vse nekako miruje, toda pod gladko površino je pa le precej živahnosti in življenja.

Pred vsemi drugimi vprašanji stoji še vedno v ospredju vprašanje nemško-avstrijske carinske oziroma politične zveze. Proti tej zvezi nastopa posebno odločno Francija in pa ž njo zvezane države, zlasti Češka.

Z vprašanjem nemško-avstrijske carinske zveze se je bavila tudi najnovejša

KONFERENCA MALE ANTANTE

(Jugoslavija, Češka in Romunija). Ta konferenca je zborovala te dni v Bukarešti. Češko-slovaški minister dr. Beneš je podal tudi na tej konferenci odločno izjavo proti nameravani zvezi, na kar so zastopniki vseh treh držav izjavili, da mora tudi Mala antanta nastopati skupno v vseh vprašanjih. Ta izjava pomeni, da bosta tudi Jugoslavija in Romunija proti nemško-avstrijski carinski zvezi vsaj načelno. Omeniti moramo pa v zvezi s to konferenco obisk nemških industrijcev v naši državi, ki so bili povsod pri nas zelo lepo sprejeti, potem pa nemško umetniško razstavo v Beogradu, nad katero je prevzel pokroviteljstvo princ Pavel. Ta dva dogodka pomenita mnogo.

Pomemben je tudi

JUGOSLOVANSKO-POLJSKI KONGRES,

ki se je vršil te dni v Krakovu in katerega so se udeležili najodličnejši predstavniki javnega življenja v obeh državah. Ta kongres pomeni nov korak na poti prijateljstva med obema državama.

V ROMUNIJU

se pripravljajo važne izpremembe. Sedanji parlament je razpuščen in v kratkem se bodo vršile nove volitve. Rezultat novih volitev bo odločilen za bodoči razvoj romunske države.

Za naše domače prilike sta pomembna dva procesa, ki jih obravnavajo sedaj pred beograjskim in zagrebškim sodiščem. V Beogradu se morajo zagovarjati razni atentatorji, ki so »delali« s pomočjo Madžarov, da bi napravili zmešnjavo v naši državi, pred sodiščem v Zagrebu pa se morajo zagovarjati ljudje, ki so v zvezi z umorom časnika Antona Schlegla. Obe razpravi bosta trajali predvidoma precej dolgo. Ko bo sodba izrečena, bomo poročali o obeh procesih podrobneje.

Madžarska pozdravlja nemško-avstrijsko carinsko zvezo in predsednik madžarske vlade grof Bethlen je izjavil v odboru za zunanje zadeve, da bo ta zveza tudi za Madžarsko velikega pomena.

Ali si že član Kmetijske Matice?

Novice

Dunavski ban Matić umrl. V soboto, 2. maja je umrl v Novem Sadu ban Dunavske banovine armijski general Svetomir Matić. Truplo pokojnega bana so prepeljali v Beograd, kjer so ga pokopali na državne stroške. Pokojni ban se je na inšpekcijskem potovanju prehladil. Moral je v bolnico, kjer so ga operirali na slepem črevesu. Operacija je sicer uspela, toda splošna oslabeledost srca je povzročila smrt v kratkem času.

Petdeset let je poteklo 3. maja t. l., odkar je zatisnil oči prvi in največji slovenski romanopisec, glavni urednik »Slov. Naroda« in ustanovnik »Ljubljanskega Zvona« Josip Jurčič. Njegov brat še živi na Jurčičevem domu na Muljavi. Star je 84 let in beda ter simaštvo sta mu v stalnih gostih. Hvaležnost našega naroda do velikega pisatelja naj bi se izkazala vsaj potom njegovega brata, da bi ne trpel pomanjkanja.

Uprava Kmetijske Matice je na splošno željo gg. poverjenikov sklenila podaljšati rok za nabiranje članov Kmetijske Matice do 30. junija t. l., da na ta način omogoči zlasti novim poverjenikom lepši uspeh.

Delovni čas Dravske finančne direkcije. Za čas od 1. maja do konca septembra 1931 je določen za Dravsko finančno direkcijo in nji podrejene urade naslednji delovni čas. ob delavnikih od 7:30 do 12:30 in od 16. do 18. ure, ob sobotah od 7:30 do 13:30 ure.

Umrla je pretekli teden v Parizu kneginja Darka Karadjordjević, daljna sorodnica naše kraljevske družine.

Novi jugoslovanski poslanik v Bernu. Za jugoslovanskega poslanika v Švici je bil imenovan g. Milojević, kateri je pretekli teden izročil predsedniku švicarske konfederacije pooblastilne spise.

Zrtve avtomobilov. V bližini Pavlinove gostilne v Podbrezju je povozil do mrtvega 6-letno Milenko Miheličevu neki avtomobilist, je vozil svatovsko družbo od poroke na Brezje. Deklica jo na ostrem ovinku skočila pred avtomobilom čez cesto, a blatnik jo je zgrabil in podrli na tla. Otrok je bil takoj mrtev. Na Celovski cesti v Ljubljani je podrli avtomobil magistratnega uradnika Antona Likozarja, ki je na dobljenih poškodbah kmalu umrl.

Vodovod prično graditi prihodnji mesec v Sevnici. Prve cevi so že prispele na kolidvor in jih slovesno odpeljali v Sevnico na okraških vozovih in z godbo.

Ekspresni in zelo nujni paketi za Italijo. Uradno razglašajo, da se ekspresni paketi ne morejo pošiljati v Italijo, ker italijanska poštna uprava ne dostavlja ekspresnih paketov. Dovoljeni pa so v prometu z Italijo zelo nujni paketi (colis urgents) do teže 5 kg, za katere je treba plačati tudi še ekspresnino.

Smrt rudarja. V hrastniškem premogokopu se je smrtno ponesrečil rudar Alojz Piskem. Pri kopanju premoga se je v rovu podrla lesena opora, ki mu je zmečkala glavo.

Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih storite dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz-Josefove« grenčice. »Franz-Josefova« voda radi sigurnega učinka pri prijetni uporabi. »Franz-Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje specerijskih trgovinah.

Mostnino so odpravili na mostu pri Otočah. Upravo mostu bo prevzela občina Ljubno, k vzdrževanju bodo pa prispevale tudi občine Ovsiše in Mošnje ter okrajni cestni sklad. Z odpravo mostnina bo predvsem ustrezno želji okoliškega prebivalstva in romarjem na Brezje.

Ribnica. Poverjeništvu Kmetijske Matice je prevzel posestnik g. Anton Joras, pri katerem naj se prijavi vsakdo, ki želi naročiti knjige Kmetijske Matice. Naročnina znaša Din 20.

Soeka pri Novicerkvi. V nedeljo 26. aprila je bil v Socki v graščini »Aienit« ustanovni občni zbor prostovoljnega gasilnega društva. Zborovanja se je udeležilo približno 70 okoličanov. Župo je zastopal župni načelnik Gologranc iz Celja, ki je tudi v lepih besedah orisal pomen gasilstva in delo gasilnih društev. Zatem so se prečitala pravila, ki so bila soglasno sprejeta. Sledila je svečana prisega članov in volitve odbora, ki so takole izpadle: načelnik g. Rudolf Korenjak, veleposestnik v Socki; poveljnik g. Anton Zupanek, viničar v Čreskovi; poveljnikov namestnik g. Alojz Lampret, posestnik v Vinarah; blagajnik g. Karel Arlič, posestnik v Socki; tajnik g. Albert Gril, trgovec v Socki; odbornika gg. Rajko Mastnak, Velika Raven in Franc Arlič, Socka. Pregledovalca računov sta pa Marovšek Alojz, posestnik v Vrbi in Anton Škoflek, mizarski mojster v Socki. Po izvolitvi odbora se je še sklenilo, da si člani ne bodo kupovali paradnih oblek, ker ni društvo le za parado in razne veselice, ampak za pomoč bližnjemu.

Povozil z motornim kolesom. Dne 24. aprila se je povozil z motornim kolesom g. Anton Vidmar, trgovec v Frankolovem.

Če prevzame hčerka dolžnosti gospodinje, se mati razveseli, ker ve, da je hčerko pravilno vzgojila. Ni ji potrebno ponavljati: »Za lepo perilo le Zlatorog milo!« 8

Novo lokomotive. Prometno ministrstvo je naročilo na račun vojne odškodnine pri nemških tovarnah okrog 100 orjaških lokomotiv, od katerih tehta vsaka s tenderjem vred 162 ton (1 tona je 1000 kg). Ker pa naše proge niso zgrajene za tako težke stroje, je strojni oddelek poslal ljubljansk žel. direkciji eno lokomotivo v poskusno vožnjo, da preskusijo progo od Maribora do Rakeka. Poskusne vožnje so ugotovile, da bo proga novo obremenitev lahko prenesla. Tudi mostovi so dovolj trdni.

Zločin brez primere. H kočarju Dežmanu v Vratnem pri Št. Jerneju je prišel pretekli teden neki berač, ki se je zelo objestno in nasilno obnašal. Zahteval je od revnega kočarja vino in zagrozil, da se bo hudo maščeval, če ne ustrežejo njegovi zahtevi. Kako naj Dežman da beraču vina, ko ga še sam nima? Odslovil ga je od hiše in se ni več zmešnil zanj. Berač je odšel in se v bližini nekje skrnil. Po kosilu sta odšla Dežman in njegova žena na polje, doma sta pa ostala samo dva fantka, tri in šest let stara. Berač, videč, da sta otroka sama, se je približal hiši, vjel starejšega otroka in ga iz maščevalnosti strahovito razmesaril z nožem. Petkrat ga je sunil v oko in mu ga iztaknil, po telesu pa mu je prizadejal 50 težkih ran. Otroka so spravili v novomeško bolnico, berača pa išče orožništvo.

Pogoj za zdravje rodbine je čisto perilo! Kakor mleko bo belo, če ga bodete dosledno prali s pravim terpentinovim milom Gazela.

Najbolje kupite

nogavice, damske in moške rokavice, damsko in moško perilo Bengerjevo, puloverje, telovnike (vestje) žepne robce, kravate, ovratnike, srčice, rifone, glote, šipke, vezanine, gumbe, DMC prejice, ročne torbice, aktovke, dežnike, športne ter toaletne potrebščine le pri

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

ZVEČER

Schichtova
Zenska hvala
Prašek za pranje**SCHICHTOVA METODA**

je udoben in temeljit način pranja, po katerem se ravna že več tisoč žen. To je tako enostavno: zvečer namočiti v raztopini Ženske hvale, zjutraj enkrat izkuhati s Schichtovim terpentinovim milom.

ZJUTRAJ

Schichtovo
Terpentinovo milo

TO JE CELO DELO PRI

SCHICHTOVI METODI

Premalo! Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani je nakazala rudarjem enkratno podporo v znesku 250.000 dinarjev. Pri ogromnih dobičkih, ki jih ima Trboveljska družba vsako leto, in pri bednem položaju rudarjev je ta vsotica odločno premajhna.

»Dom slepih« bodo zgradili v Ljubljani na Kodeljevem, kjer je društvo kupilo obširno zemljišče od Codellija. Kr. banska uprava bo izdelala gradbene načrte.

Odlikovanje naše živine na milanski razstavi. Mednarodno razsodišče na milanski razstavi je ocenilo živino, ki jo je Jugoslavija razstavila, kot prvovrstno. Podelilo je pokal in diplomu za selekcijsko plemensko živino zadrugam v dunavski banovini, pokal in diplomu za najboljšo pitano živino tvrdki Predovič v Zagrebu, prvo nagrado in zlato kolajno za bika tvrdkam iz dunavske banovine, dve prvi nagradi z zlato kolajno za jugomontafonsko kravo iz dravske banovine, nadalje dve prvi nagradi za simentalno kravo za drugam iz savske banovine, dve nagradi in srebrno kolajno za pitano živino razstavljalcem iz savske banovine.

Vsa načelstva kmetijskih zadrug opozarjamo, da izide v letošnji Kmetijski Matici izborna dela o združništvu, ki bo dobrodošlo vsakemu združnemu delavcu. Prav vsakemu kmetiskemu gospodarju pa bo koristila knjiga o davkih. Zraven teh dveh knjig dobi vsak član Kmetijske Matice še povest in Veliki koledar za leto 1932. Naročnina za vse štiri knjige znaša samo Din 20 (poština posebej). Da ne zamudite roka za prijavo, ki poteče 30. junija t. l.!

Tako je prav. V rudarskem oddelku ministrstva za šume in rudnike je bila te dni imenovana komisija, ki naj ustanovi zvezo rudarskih podjetij za trgovino z domačim premogom. Nova zveza naj predvsem omeji uvoz tujega premoga in organizira domača tržišča s tem, da organizira prodajo premoga povsod tam, kjer so doslej rabili premog iz inozemstva.

Nemški industriji v Jugoslaviji. Te dni je prispela večja skupina nemških industrijcev iz Düsseldorfa, da prouči razvojno možnost industrije v Jugoslaviji in pogoje za investicijo nemškega kapitala. Najprej so se ustavili v Ljubljani, si ogledali glavne industrijske naprave v Sloveniji, nato pa so krenili v Zagreb in Beograd.

Toča in strela. Nad Slovensko Bistrico se je vsula preteklo sredo gosta toča med bučnim gromenjem in bliskanjem. Strela je udarila tudi v hišo posestnika Jančiča na Tinjskem vrhu in povzročila požar, ki je popolnoma upepelil hišo.

Požar je uničil hišo, hlev in gospodarsko poslopje, ki ga je posestnik Alojzij Kotnik iz Gradišča pri Slov. gradu komaj pred par leti na novo sezidal. Požar je nastal v podstrešju, kjer se je vžgal tram, ki je bil položen skozi dimnik.

Polovična vožnja za obiskovalce I. Banovinske vinske razstave združene z vinskim sejmom, ki bo od 10. do 12. maja 1931. v Mariboru. Generalna direkcija državnih železnic, komercijalno odeljenje v Beogradu je odobrila polovičen popust vozne cene za obiskovalce I. Banovinske vinske razstave in sejma, ki bo od 10. do 12. maja 1931. v Mariboru. Polovični popust vozni cen velja od 6. do 16. maja 1931. za vse vlake jugoslovanskih državnih železnic izvemši S. O. E. Legitimacije za polovično vožnjo se dobé pri Vinarskem društvu za Dravsko banovino v Mariboru, pri poslovalnicah Putnika in pri vseh Vinarskih podružnicah. Naročilom legitimacij je pridjati po dva Din v znakmah za vsako legitimacijo. Za razstavne predmete velja popust, predviden v tarifi del II., odsek B. XIII.

Žaga pogorela. V noči od 29. na 30. april je nastal požar v žagi gosp. Štefana Potočnika v Hrenovi pri Novi cerkvi. Kakor vse kaže, je moral nekdo ogenj podtakniti. Vsa čast gre požrtvovalni novocerkevski požarni brambi, da so ogenj omejili, da se še niso vneli hiša in mlin ter gospodarsko poslopje.

Zopet pogorel mlin. V ponedeljek, dne 4. t. m. je ob 2 zjutraj pričel goreti v Medlogu pri Celju parni mlin, last g. M. Jošta, lesnega industrijalca in veleposestnika iz Gotovelj. Na kraj požara je prihitelo celjsko gas. društvo z motoriko in gasilno društvo iz Levca in pozneje še nekaj drugih. Z veliko težavo se jim je posrečilo obvarovati pred ognjem strojnico. Vse drugo poslopje pa je popolnoma pogorelo. Zgorelo je tudi 5 vagonov moke in 3 vagoni žita. Na kakšen način je pričelo goreti, se ne ve. Škoda je ogromna in ni niti polovica škode krita z zavarovalnino. Tekom 1 meseca je to že drugi mlin, ki je pogorel v Savinjski dolini.

Sestanek poverjenikov kmečkega tiska. Tiskovni odsek pri pododboru »Zveze kmetijskih fantov« in deklet v Celju« sklicuje za nedeljo, dne 17. maja ob 9. uri v Celju v hotelu »Union« sestanek poverjenikov in sotrudnikov »Grude«, »Kmetijske matice« in »Kmetijskega lista«. Naprošajo se vsi poverjeniki in sotrudniki gornjega tiska, da se sestanka gotovo udeležijo, in sicer iz okrajev Celje, Vransko, Gornji grad, Šoštanj, Slovenjgradec, Konjice, Smarje, Rogatec, Kozje in Laško.

Kongres poljsko-jugoslovanskih lig se je vršil v nedeljo, 26. aprila v Poznanju ob priliki pomladanskega velesejma. Iz Jugoslavije se je udeležilo veleseljma 70 zastopnikov.

Novi predsednik avstrijskega parlamenta. Avstrijski parlament je pretekli teden izvolil za svojega predsednika znanega voditelja avstrijskih socijalnih demokratov dr. Karla Rennerja.

Holandski časnikarji posetijo te dni vsa važnejša mesta Jugoslavije, da vidijo lepoto in proučijo razmere v naši državi.

Požar petrolejskih vrelecev. V ameriški državi Texas so se vneli petrolejski vreleci. Ogenj je povzročil tudi strašno eksplozijo, ki je ubila 14 delavcev, več pa jih je dobilo smrtnonevarne poškodbe.

Prekomorski redni zračni promet otvorijo prihodnje leto. Sodelovale bodo Anglija, Francija, Nemčija in Amerika.

Sladkor iz lesa. Nemški profesor Bergius, ki se nahaja v Rusiji, je iznašel način pridobivanja sladkorja iz lesa. Po njegovem načinu je mogoče dobiti iz lesnih ostružkov do 70 odstotkov sladkorja, primerne za živinsko krmo. Pri nadaljnjem postopku pa je sladkor uporaben tudi za ljudi. V Harkovu nameravajo zgraditi prvo tovarno za pridobivanje lesnega sladkorja.

Makedonstvušči se med seboj še vedno preganjajo. Te dni so ubili pristaši Vanče Mihajlova protogerovca Nikola Saeva.

Avtomobil v vodo, pivo po vodi. Šofer Nikola Bogojević je vozil iz beogradske pivovarne na tovornem avtomobilu pivo v sodčkah. Na cesti med Aleksincem in Ražanom se je na nekem mestu porušil most in avtomobil je zdrčal v vodo in se razbil. Šofer je bil mrtev, pivo pa je odnesla voda.

Italijanski nameni! V zadnjem času hiti Italija oboroževati in utrjevati Zadar, ki je bil prisojen po mirovnih podobah njej kot edino dalmatinsko mesto, v katerem žive Italijani v večini. Čemu utrjuje Mussolini to dalmatinsko mesto ob naši obali, je vsakomur jasno.

Brzovlak v plamenu. Egipski brzovlak, ki je vozil med Aleksandrijo in Kairo veliko število muslimanskih romarjev na bajramsko slavlje, se je v trenutku največje brzine vnel. Ogenj se je z veliko naglico razširil po vseh vagonih. Več potnikov je poskakalo iz drvečega vlaka, da bi se rešili. Ko je strojevodja zapazil nesrečo, je ustavil vlak, toda v vagonih je bilo 61 oseb mrtvih, 41 pa ranjenih.

Najvišjo zgradbo na svetu je otvoril te dni na svečan način ameriški predsednik Hoover v Washingtonu. Poslopje ima 86 nadstropij, visoko pa je 382 m. Na krovu ima zgrajeno posebno napravo za pristajanje letal in zrakoplovov.

Žrtve eksplozije. V brazilskem mornariškem arzenalu je nastala te dni silovita eksplozija v oddelku, kjer polnijo torpede. Nesreča je zahtevala 180 smrtnih žrtev, 2000 delavcev pa je ranjenih. Arzenal je popolnoma porušen, močno poškodovana so pa tudi poslopja v bližini.

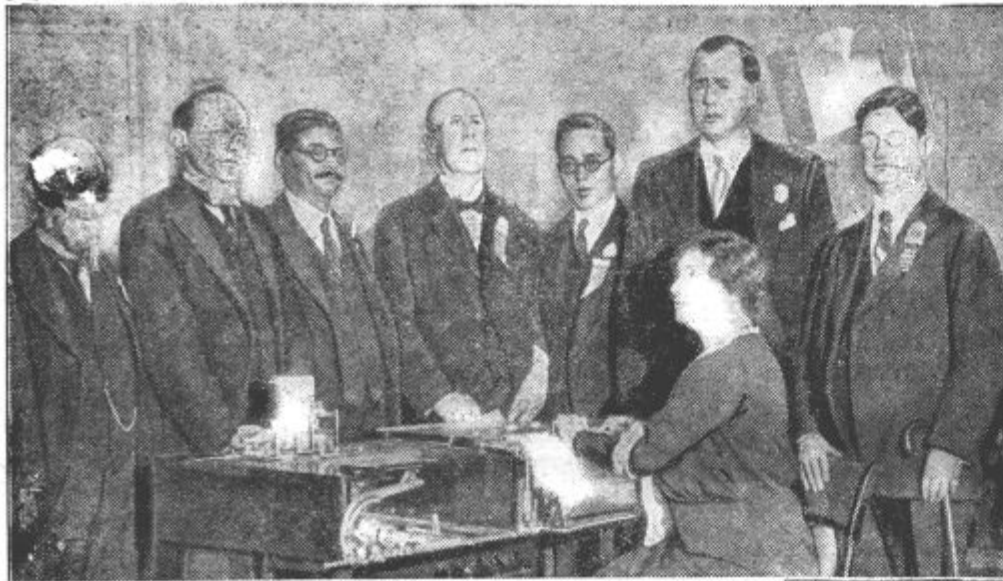
Potres na Kavkazu. V Transkavkaški republiki je silen potres razrušil 88 vasi. Ubityh je bilo nad 800 ljudi in mnogo živine. Potres je napravil ogromno škodo. Nad 25 tisoč ljudi je brez strehe.

Boj z medvedom. Dne 23. aprila 1931 je šel posestnik Janez Petrič iz Dan, občina Stari trg pri Rakeku snažit in čistit travnik s svojim 16 letnim sinom. Po dokončanem delu sta odšla v gozd, da nabereta nekaj drv. Sin je odšel naprej, oče za njim. Kar zakriči sin na pomoč. Oče skoči in vidi sina v borbi z neko zverjo. Ko je dohitel, se je zver postavila na zadnji nogi, med tem jo je pa že oče udaril s sekuro. Po drugem udarcu se je zver zgrudila po tleh. Bil je kaki dve leti star in sestradan medved.

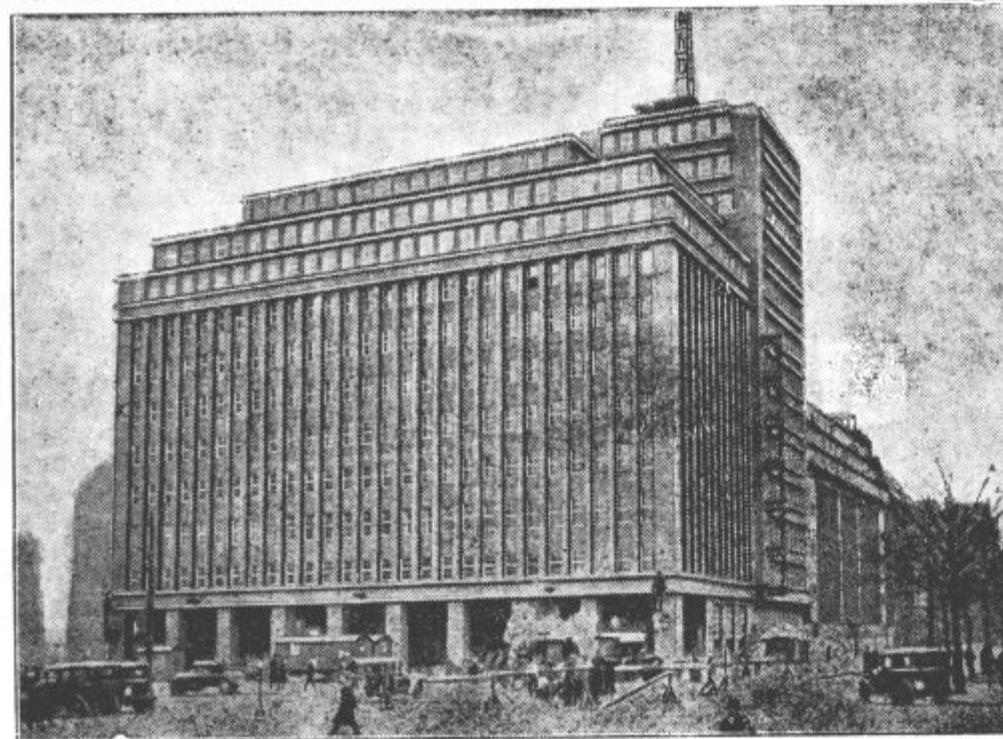

Papež zapuša Vatikan. Papež je 24. aprila drugič zapustil Vatikan, odkar je sklenil pogodbo z italijansko vlado, da posveti novi sedež organizacije za razširjanje vere.

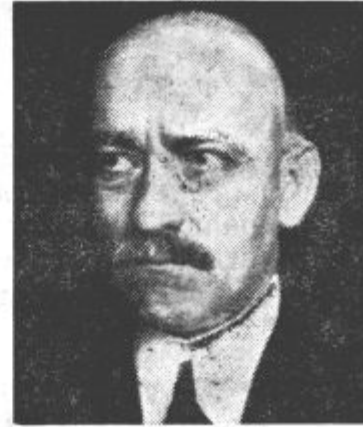

Nov aparat za slepce. Na mednarodnem kongresu za slepce v New Yorku je razkazovala slepa Helen Keller, znamenita pisateljica, nov aparat, ki ga je iznašel Robert Naumburg, in ki omogoča slepcem branje navadnega tiska s tipanjem črk. Na sliki vidimo nekaj odličnih članov kongresa (od leve na desno): dr. Strehl-a iz Berlina, Roberta Naumburga, A. Lundberga iz Švedske, A. K. Shah-a iz Indije, Ryntaro Kimura iz Japonske, Jan Fraserja iz Anglije, Roberta Irwina iz Newyorka in predsednika ameriške ustanove za slepce.

Stroj za vrtanje jarkov. Na že izsušenem delu Zuiderskega jezera kopljejo zelo široke jarke in rove za kanalizacijo s posebnimi stroji.

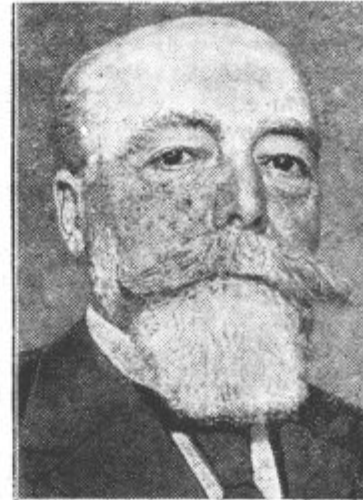
Nov nebotičnik v Hamburgu. Novi nebotičnik je last Društva trgovskih nameščencev v Hamburgu. Ta organizacija šteje nad 500.000 članov in je najmočnejša trgovska organizacija v Evropi.

Dr. Voja Marinković, zastopnik Jugoslavije na konferenci Male antante.

Nemeec R. Brandscha, novi državni podtajnik za narodne manjšine v Romuniji.

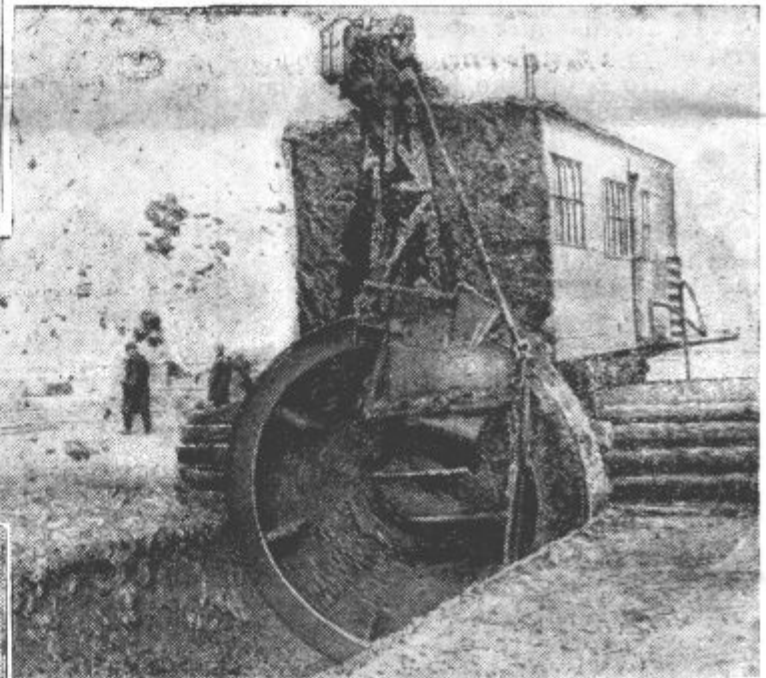

Paul Doumer, predsednik francoskega senata

Leon Berard, francoski pravosodni minister

dva izmed kandidatov za mesto predsednika republike Francije.

Moricea Tetznerja, ki je umoril nekega potnika in čegar žena je trdila, da je umorjeni potnik njen mož, samo da bi dobila visoko zavarovalnino, so 2. maja v Regensburgu obglavili.

Belgijski prof. L. Moulin, katerega so v Italiji zaprli radi sumnje, da agitira proti fašizmu. Radi tega so bile v Belgiji velike demonstracije proti Italiji.

1. maj v Zlinu.

V Zlinu, kjer se nahaja največja tovarna za čevlje (136.000 parov na dan) na svetu Batja, se je letošnji prvi maj praznoval nad vse svečano. Batja sam zaposluje okoli 20 tisoč delavcev in poleg tega je iz vseh krajev prišlo s posebnimi vlaki, z avtomobili in avtobusi mnogo ljudstva, tako da je bilo v manifestacijskem sprevodu preko 80.000 ljudi. V sprevodu je bilo 1100 mladih dečkov belo in 2000 deklic belo-modro oblečenih iz Batjovih šol. V sredi med njimi pa je korakal Tomaž Batja s svojimi najstarejšimi sodelavci. V sprevodu je bilo dalje 19 godb s 560 godbeniki. Po raznih pozdravnih govorih je spregovoril tudi Batja. Med drugim je rekel: »Izročili smo iz našega dela spekulacijo. Iz našega področja smo spodrinili tuji kapital. Iz kapitala smo naredili slugo dela, slugo javnosti. Pri nas ne bo krize, dokler bomo ostali zvesti samim sebi in svojemu delu. Na nas leži sedaj, da izrabimo to našo zmago za sebe k povišanju plač in skrajšanju delovnega časa, a za naše odjemalce k izboljšanju in povenitvi naših izdelkov. Mi se ne bojimo bodočnosti. Polovica ljudi na svetu je bosih in komaj 5% ljudi je dobro obutih. Tu vidimo najlepše, kako malo smo dosedaj naredili in kakšno ogromno delo še čaka na svetu čevljarje.«

V delavnicah, kjer deluje 14.000 elektromotorjev, so bile belopogrjnene mize, pri katerih je bilo pogoščenih nad 52.000 ljudi. Za opoldanski obed je bilo pripravljenih 96.000 porcij mesa in 36.000 pomaranč. Celi dan so se vršile v Zlinu veselice, športne, kinematografske in gledališke prireditve. Eskadra 5 Batjovih letal je cel dopoldan krožila nad sprevodom.

»Moderna« Amerika.

Pri nas je zlasti za one ljudi, ki hrepene samo po denarju, Amerika še vedno neka obljubljena dežela, kjer se cedi samo mleko in med in kjer se dolarji na človeka sipajo kar z neba. Resnica o Ameriki je pa ta, da Amerika ni nikakršna obljubljena dežela več, in

ljudje, ki so hodili včasih v Ameriko si zaslužiti kakšen denar, pravijo: »Oh, ko bi bili mi delali doma tako, kakor smo morali delati v Ameriki, bi bili postali premožni tudi doma!«

Posebno daleč pa je Amerika zadaj za Evropo glede kulture in civilizacije. Res je pač to, da je Amerika v tehniki zelo napredovala, kar se tiče velikosti raznih naprav; glede kakovosti in premišljenosti tehničnih del pa je Evropa daleč pred Ameriko! Najhujše pa je to, da v Ameriki nima nobene cene — človek! Dolar je vse, človek pa nič; ravno to načelo pa je znak velike kulturne zaostalosti.

Kdor nima denarja za stanovanje v kakšnem dragem hotelu, si mora najeti opremljeno sobo (>furwished room<), kjer pa dobi prav samo sobo; zajutrek naj si kupi, kjer si ga hoče ali more, pa tudi obleko in obuvalo si mora čistiti sam ali pa koga najeti. Železniški vozovi, tudi spalni, so silno neudobni; posamezni prostori so podobni zaboju, ki so zloženi drug nad drugim, med sebj so pa ločeni z zelenimi zavesami. Kdor se na taki »postelji« vsede, se zadene z glavo v zaboju, ki je nad njim. Umivati se morajo vsi v enem prostoru (moški in ženske ločeno); snažen umivalnik dobi pač prvi, drugi pa, kakor je. Resnica je, da imajo tudi lepe spalne voze, toda voznja s temi je dvakrat dražja kot je pri nas prvi razred. V ameriškem »enotnem razredu« ni posebnih, ločenih oddelkov, ampak cel vagon je en sam prostor, da morajo vsi poslušati cvilenje otrok. Na tleh pa leži vse polno smeti in odpadkov: pomarančne lupine, prazne škatle in zmečkani papir. Kolodvori na deželi pa so staroverski, grdi in neprijazni.

Niti v samem Newyorku ni dosti boljše: na cestah na kupe smeti in nesnage, ostanke prebranih časopisov pa suče veter do drugega nadstropja visoko. Tudi kolodvori podzemne železnice so silno neprijetni, in so bolj podobni beznicam kakor kolodvorom. Vozovi cestne železnice v Newyorku so staromodni, da človek komaj spleza vanje. Nadcestna železnica pa povzroča tak ropot, da ga ni za prenašati.

Stanovanja v Newyorku so majhna, pa silno draga (kakor v Ljubljani, op. pisca.) Šeštisobno stanovanje, res lepo, stane po 10 do 15 tisoč dolarjev na leto. Velikih sob ne poznajo, stene med sobami in stanovanji so jako tenke, skoro nobeno stanovanje pa ni brez mrčesa. Gostilne, kjer bi človek za zmerno ceno mogel použiti svojo jed, tu ne poznajo. V restavracijah, kolikor jih je, kriči vsevprek. kriče gosti, kriče natakarji. Postrežba je splošno slaba, natakarji pa so silno neprijazni. Tako je tudi zunaj: če koga začne boleleti trebuh, ta je revež, če se slučajno ne nahaja kje blizu kakšnega hotela!

Socialnega skrbstva ali pa kakšne bolniške blagajne tu ne poznajo. Vsak mora živeti ali pa umreti sam za sebe. Kdor se peča s kakšnimi duševnimi stvarmi, tega imajo za bahaškega bedaka. Samo dolar je nekaj, vse drugo je nič... Vsa duševna hrana je kino ali pa radio (tudi pri nas je že tako, op. pisc.)

Zanimivo pa je tudi to: otroci lahko počno v Ameriki, kar hočejo. Neki mož, ki je prisilil frkovcu za težko psovko klofuto, je dobil osem dni zapora! Potem se pa ljudje še čudijo, da so Chicago in Newyork največja roparska gnezda na svetu!

Čudno je tudi gospodarstvo žensk v Ameriki. To gre tako daleč, da si ne upa skoro noben moški več govoriti s kakšno žensko brez prič — eno samo ljubavno pismo z besedo »moja draga« zadostuje, da obsodbi sodišče možakarja na ogromno odškodnino. Da se iz te hinavščine rodi zopet druga hinavščina, se razume samo po sebi.

Tako je v Ameriki in tako je deloma že tudi pri nas. Kar pa še ni, pa še bo!

Mesto Chikago bodo »očistili«.

Drugo mesto v Zedinjenih državah je po številu prebivalstva Chikago. Mesto leži ob michiganskem jezeru in je največje tržišče na svetu za meso in za žito. Mesto je jako lepo, ima pa to napako, da se nahaja v njem več roparjev in tatov kakor v kateremkoli drugem velemestu na svetu.

Ko sem se prebudil, je sedela žena poleg mene. Zopet me je gledala s svojimi silnimi očmi. Spreletel me je strah. Bil sem slab in vedel sem, da zavisim moje življenje edino od nje. To zadošča možu, da ga prevzame strah.

»Kako ti je?«

Odgovoriti nisem mogel takoj, ker sem imel polna usta strjene krvi. Izpljunil sem jo in kimal z glavo.

Prijela me je za roko.

»Boli?«

»Ne.«

»Prinesem ti mleka.«

Odhitela je in se vrnila z loncem. Iz nje je vel mrz in svežost. Podala mi je posodo prav k ustom. Potem je gledala, kako pijem.

Njene oči so pri tem postale prijaznejše. Trda strast, ki se je prelivala v njih, se je naenkrat umaknila nečemu materinskemu. Dajala mi je piti, kakor bi podajala sisek slabotnemu neboljencu. Toda vse je trajalo le trenutek. Ko sem izpil, me je vprašala z navadnim glasom:

»Hočeš še kaj?«

»Ne.«

Po barvi njenega glasu sem sodil, da je navajena ukazovati. Sedla je kraj mene in pričela tiho žvižgati.

Jaz sem jo gledal. Šele sedaj sem jo lahko mirno motril, ker je obrnila od mene svoj srepi pogled, ki je vedno bil vzrok, da sem postal do viška neodločen, nemiren in tako rekoč slep.

(Dalje prihodnjik.)

Podlistek

Jiří Wolker:

Ilda.

(Nadaljevanje.)

Bela gospa me je držala za roko. Z njenega telesa je prehajal galvaničen tok name. V oči mi ni več zrla; gledala je, kako trgajo komite obleko z mojih tovarišev in jih postavljajo v vrsto. Zbrano je motrila, kako trepečejo nekateri od mraza, drugi od strahu. Turek je bil z glavo ob tla in razpenjal roke. Z očmi je požirala njihova umazana, rumena telesa, kosmate lobanje in vela spolovila. Mene pa je držala za roko.

Imre Iház me je pogledal očitajoče. Stal je med drugimi — baš med tistimi, med katerimi sem pred kratkim stal tudi jaz. Njegovega pogleda nisem prenesel in sem povsile glavo.

Vodja je dal povelje in možje so ustrelili.

Bela gospa se je ob strelu vzpela kakor bujen konj in njene nosnice so vzdrtle. Pila je ta prizor in mi stiskala roko. Do bolečine.

Potem — ko so že vsi negibno ležali na zemlji kakor v stran postavljene lesene kadi — me je zopet pogledala. Njen ponosni pogled se je raznežil in me od vseh strani ovil s toploto, sočutjem in nežnostjo.

Postal sem komita. Bela gospa je resno spregovorila z možem. Sprva je nekaj ugovarjal in me pisano gledal.

Potem je opazil, da tudi cela družina zre nanj; premagal je svoje nezadovoljstvo in stopil k meni:

»Kdo si?«

»Čeh.«

»In odkod?«

»Iz Prage.«

Sprva mi ni hotel verjeti. Zahteval je, da mu imenujem nekaj praških ulic. Menda jih je poznal — ker mi je sam stavil vprašanja. Potem se je otajal in dejal:

»Ti si brat in jaz sem brat. Ostani torej pri nas, če te je že rešila moja žena. Toda ne drzni se pobegniti. Plačal bi to ti in še nekdo.«

Ostro je pogledal ženo, toda ona ga ni poslušala, ker je gledala mene.

Podala sva si roke.

Sprejeli so me med se. Obvezali so mi rano in me položili na tla v polrazrušeni kolibi. Postlali so mi s kocem in ovčjo kožo, Dali so mi novo suknjo. Nasitili so me in napoljili.

Ravnali so z menoj skoro ljubeznivo; toda vendar sem čutil, da mi ne verjamejo. Vse so delali nekako prisiljeni. Bela gospa je stala nad njimi in skrbno sledila vsemu. Vprašala me je tudi o rani in mi poravnala koc pod glavo. Potem me je v šali stresla in mi zagotovila, da rana ni nevarna. Končno je odšla.

Kemaj sem zaprl oči — sem zaspal. Vse je izginilo za par ur in jaz sem spal, do smrti utrujen, ter nikakor nisem poskušal razrešiti, zakaj sem stal pred smrtjo in zakaj sem bil rešen.

Posebno veliko je v Chikagu tihotapev, ki tihotapijo čez mejo alkoholne pijače. Alkoholne pijače so namreč v Ameriki splošno prepovedane, dovoljeno je samo lahko pivo. Število tihotapev je tako narastlo, da imajo pred njimi strah vsi prebivalci, to pa zato, ker je večina javnih uradnikov od tihotapev podkupljenih. Denarja za podkupovanje pa imajo tihotapeci dovolj, ker je alkohol silno drag in so zaradi tega dobički tihotapev naravnost ogromni.

Tako se je zgodilo, da je bil pravi »kralj« v Chikagu poglavar tihotapev Al Capone. Ta človek je zaslužil na leto milijone, s svojimi dohodki pa je vzdrževal kar celo armado svojih nameščencev, med katerimi so bili zločinci vseh vrst.

Nedavno pa je bil izvoljen za župana v Chikagu gospod Čermak, rodom Čeh. Ta je takoj po nastopu svoje službe odpustil iz službe veliko število uradnikov, ki so »delali« skupaj s tihotapci, in splošno prepričanje je, da se bo energičnemu županu le posrečilo mesto Chikago »očistiti«.

Vesten poslanec.

Te dni so v angleškem parlamentu predlagali konservativci nezaupnico Macdonaldovi delavski vladi. Od izida glasovanja za ali proti tej nezaupnici je bila odvisna usoda Macdonaldove vlade. Konservativci so spravili na noge vse svoje poslance, da so prišli na to sejo. Poslanca Jurija Pennyja pa ni bilo doma, ker se je nahajal s svojo jahto (ladjo) v Sredozemskem morju na otoku Rodos (med Grčijo in Malo Azijo). Tam je prejel tudi brzojavko, ki ga je klicala nazaj v London. Poslanec je takoj najel letalo, ki ga je preneslo iz Grčije v Italijo v mesto Brindisi, kjer je še ujel ekspresni vlak, tako da je pravočasno prišel v London na glasovanje. Prepotovati je moral 3200 kilometrov, da je mogel glasovati za svojo stranko.

Moderni tatovi.

Odkar so iznašli avtomobil, so se te moderne iznajdbe lotili tudi zločinci in med zločinci, ki nekaj nase drže, se razume uporaba avtomobila že sama po sebi. Vlomilci, roparji in podobni »kavalirji« dandanes že prav pomilovalno gledajo na tiste svoje tovariše, ki nimajo avtomobilov. Ravno tako samoposebi umevno pa je tudi, da si taki gospodje avtomobilov ne kupujejo sami, ampak da jih — pokradejo. V Berlinu n. pr. je bilo samo zadnje leto pokradenih nad 20.000 avtomobilov!

Največ avtomobilov pokradejo mladi lopovi, samo da se z njimi vozarijo, bodisi sami, bodisi skupaj s svojimi prijatelji ali prijateljicami. To veselje pa traja po navadi le 2 do 3 dni, potem pa puste smrkolini avtomobil nekje drugje brez nadzorstva. Navadno se konča vse veselje takrat, kadar pobčkom zmanjka bencina, kajti denarja itak nikdar nimajo.

Pa tudi policija pridno zasleduje avtomobilске tatove. Čim je policiji prijavljen kakšen slučaj tatvine avtomobila, že zapoje telefon na vse strani, kar se zgodi navadno precej hitreje kakor pa drvi avtomobil, tako da navadno stražniki ali pa orožniki gospoda tata že po par kilometrih lepe vožnje z odprtimi rokami sprejmejo. Pri tem zasledovanju se pa dogajajo včasih prav čudne stvari. Neki tat n. pr. je bral že nabit lepak, kjer se opozarja tudi na tatvino avtomobila, s katerim se je vozil baš on. Tega se je fant tako prestrašil, da je v svojem strahu ukradeni avtomobil zakopal!

Prav dosti pa je tudi takih tatov, ki kra-dejo posamezne dele avtomobilov. S temi deli »preurejajo« potem ukradene avtomobile, tako da jih je zelo težko spoznati. V velikih mestih pa imajo tatovi celo svoje lastne šofer-ske šole, da se mladi lopovi nauče voziti z avtomobilom vseh vrst.

Gospodarstvo

XI. Ljubljanski velesejem, ki se vrši od 30. maja do 8. junija t. l. je popolnoma zaseden, vsled česar uprava velesejma ne more več sprejemati prijav za razstavne prostore v paviljonih. Na razpolago je le še nekaj nepokritega prostora na prostem.

Društva, organizacije itd., ki imajo za letošnjo pomlad predvidene svoje kongrese, in slične prireditve, prosi uprava ljubljanskega velesejma, da iste postavijo v čas letošnjega XI. velesejma od 30. maja do 8. junija. Svoje sklepe naj društva sporoče naravnost pri upravi velesejma, ki jim bo šla v vsakem oziru na roko.

Vinska razstava in vinski sejem v Mariboru. Redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru, III. vinarski kongres in I. banovinska vinska razstava z vinskim sejmom bo 9., 10., 11. in 12. maja 1931 v Mariboru. Vsi vinogradniki brez izjeme se vabijo, da se navedenih prireditev udeležijo. Za vinsko razstavo je prijavljenih nad 500 različnih vinskih vzorcev iz vseh vinorodnih krajev Dravske banovine od navadnega namiznega vina do najfinejših sortnih vin. Najavljene so tudi tri skupine treh letnikov tipiziranih vin, kar je nekaj čisto novega. Vinogradniki, gostilničarji, vinski trgovci in sploh vsi ljubitelji naravnih proizvodov vinske trte, obiščite uvodoma navedene prireditve, posebno pa I. banovinsko vinsko razstavo z vinskim sejmom, katere pokroviteljstvo je prevzel gospod ban Dravske banovine dr. Drago Marušič in jo bo otvoril dne 10. maja 1931. ob pol 12. uri.

Zaščitno cepljenje prašičev proti rdečici bodo pričeli gg. živinozdravniki začetkom maja. Sreski kmetijski odbor za ljubljansko okoličje je dogovorjeno z g. živinozdravnikom določil, da plača kmet za vsakega cepljenega prašiča 4 dinarje, 3 dinarje pa plača sreski kmetijski odbor iz svojega v ta namen določenega proračuna. Vsa druga navodila so že dobila županstva, kakor tudi tozadevne pozive za prigrisatve.

Ta honorar pa velja le za skupna zaščitna cepljenja, ki so bila prijavljena na županstvo ali pa direktno na dan cepljenja pri živinozdravniku.

Licencovanje bikov v dravograjskem okraju. V dneh 13., 14., 15. in 16. aprila t. l. se je vršilo v dravograjskem okraju licencovanje bikov. Na licencovanje je bilo skupno prignanih 134 bikov. Od 134 prignanih bikov je licencovalna komisija ocenila 102 komada. Ostalo je torej vsega 32 nelicencovanih bikov, ki radi mladosti in nesposobnosti za plemensko uporabo niso prišli v poštev za licencovanje. Licencovanje je poteklo v najlepšem redu. Licencovanje se je vršilo na več krajih. Ob prilika vsakega licencovanja v posameznih krajih je kmetijski referent Zdolšek imel kratko predavanje o važnosti stroge odbire (selekcije) bikov plemenjakov. G. sreski veterinar Kolenc pa je pozival bikorejce, da posvetijo več pažnje na snago in dobro snažene hleve. Ob priliki licencovanja je bilo opaziti, da leži nekaterim rejcem bikov najbolj pri srcu nagrade, katere imajo prejeti za licencirane bike.

Poizkusi z umetnimi gnojili v dravograjskem okraju. Na pobudo kmetijskega referenta na Prevaljah se vrši v tekočem letu v Dravograjskem okraju več preizkusov z umetnimi gnojili na kmetijskih kulturah, n. pr. krompirju, pesi, zelju, ovsu in na travnikih. Poizkuse nadzoruje kmetijski referent. Umetna gnojila za poizkuse je dal »Agrikulturno kemični zavod« v Zagrebu, odnosno g. ravnatelj Pučnik, brezplačno kmetovalcem na razpolago. Ker so ti poizkusi velikega gospodarske-

ga pomena, se bo začela akcija sporazumno z g. ravnateljem agrikulturno kemičnega urada po vsem okraju tudi pozneje nadaljevala. Poizkusi imajo namen pokazati praktično, kako si lahko umen gospodar zviša svoje do sedaj pičle pridelke s pomočjo uporabe umetnih gnojil.

Sejmi:

11. maja: Vrhnika, Tržič, Vinica, Sv. Jurij ob juž. žel.
12. maja: Zagorje, Koprivnik, Velika Loka, Lemberg, Planina, Slov. gradec, Teharje.
13. maja: Gradac, Sv. Lovrenc v Slov. gor.
14. maja: Sodražica.
15. maja: Žužemberk.
16. maja: Lukovec, Studenec pri Krškem, Moravče, Koč. Reka, Srednja vas, Krka, Zg. Sušica, Soseska, Vojnik, Pilštanj.

Lesno tržišče.

Povpraševanje na Ljubljanski lesni borzi v preteklem tednu:

Smreka jelka — zdravo blago: m³ 180 30/30 cm, od 6 m naprej do 8 m, m³ 25 35/35 cm, od 6 m naprej do 8 m, m³ 75 40/40 cm, od 6 m naprej do 8 m, kom. 160 35/35 cm dolžina 1-80 m, kom. 220 35/35 cm dolžina 1-60 m, kom. 320 35/35 cm dolžina 1-40 m, kom. 390 35/35 cm dolžina 1-20 m, kom. 30 40/40 cm dolžina 2-50 m, kom. 70 40/40 cm dolžina 2-20 m, 85 40/40 cm dolžina 2-00 m. Blago je lahko tudi sveže. Dobava maj, junij. — Cena franko meja Postojna tranzit.

Bukovi naravni plohi, neobrobjeni, od 7-50 m naprej, od 17 cm širine naprej, debeline: 25/30/35/40/50 mm — I—II kvalitete. Cena franko meja Postojna. 15—20.000 komadov Ia bukovih pale za metle 15×20 mm. Franko Sušak pristanišče.

1 vagon (20 m³) Ia parjene bukovine, obrobjene, od 2 m naprej s 15% in 1 do 1-90 metra in sicer: 10 m³ v debelini od 50 mm, 10 m³ v debelini od 27 mm. Cena franko nakladalna postaja. Vzame se le kot gori opisano!

1 vagon bukovih hlodov, popolnoma zdravih, najmanjši premer od 25 cm naprej, dolžina 3 m. — Franko meja.

4 vagona jelovih kratih, 12 mm debeline, od 8 cm širine naprej, od 70 cm dolžine naprej ali mnogokratniki. Paralelno, oceljeno, izključeno gnilo in razbito, povezano po 10 kosov skupaj — Din 280 franko vagon nakladalna postaja. Teža m³ 500 kg.

2 vagona orehovih plohov, prima, sečnja letošnje zime iz hlodov od 35 cm naprej, brez grč, bul in črva. Cena franko Špilje.

Rezana borovina, paralelna ostroroba, obrobjena, izključeno gnilo in razbito in sicer: ca. 20 m³, 23 mm debeline, dolžina 2-40 m, 20 in 23* cm širine; c. 10 m³, 23 mm debele, dolžina 2-40 m, 32 in 33 cm širine. Cena Din 460 — franko Sušak pristanišče. — Dobava najkasneje do konca aprila.

200 m³ rezane borovine tombante, ostrorobe, paralelne, oceljene in sicer: 80 m³ 51/152, v dolžinah 3-33, 3-66, 4-33 m; 60 m³ 51/127, v dolžinah kakor zgoraj; 30 m³ 63/152, v dolžinah kakor zgoraj; 30 m³ 75/225, v dolžinah 4-33, 4-66, 5, 5-33, 5-66, 6, 6-33. Cena franko vagon Sušak pristanišče.

160 komadov hrastovih na živ rob žaganih tramov, dolžina 4 m, 15×20 cm. — Franko Sušak pristanišče. Navesti dobavni rok.

Suha orehovina, temne barve, raznih dimenzij. Mecesnove deske, prima kvalitete, v debelinah od 60, 50, 40, 30 mm, suho, fine rasti. Franko Sušak pristanišče in meja Postojna.

1 vagon parjene obrobjene bukovine, I. kvalitete (cirkli 14 m³), od 2 do 4-50 m dolžine, z 10% 1 do 1-90 m, od 18 cm širine naprej, medija širine 27 cm, suha in lepa roba.

1 vagon parjene obrobjene bukovine, I. kvalitete, od 2 m naprej, s 15% in 1 do 1-90 m, od 14 cm naprej: 50 m³ ca. 10 m³, 27 mm ca. 10 m³.

Testoni ca. 10 m³, dolžina 2-25 m 4/10" širine. 20 mm debeline.

1 vagon parjene bukovine, II. kvalitete, obrobjene, od 2 m naprej, s 15% kursonov, od 14 cm naprej in sicer: 27 mm ca. 5 m³, 33 mm ca. 5 m³, 40 mm ca. 5 m³, 50 mm ca. 5 m³.

Cenjene ponudbe franko vagon nakladalna postaja.

Jesenovi hlodi: 30 m³, prima kvalitete, belo, ravno, brez vidnih napak, sveže sečnje, popolnoma cilindrični, iz prvih hlodov. Dolžine 2-20 do 2-50 m in ne daljši, premer od 30 cm naprej. Cena franko Postojna.

130 m³ mecesna, obrobjena, I. in II., 30 mm debeline, 4 m, od 25 do 30 cm širine.

150 m³ smreke, 5, 7, 9 mm cirkla proporcionalno, tombante, 4 m dolžine, od 10 do 40 cm širine, z do 20% od 1 do 3-50 m.

Hrastovi hlodi: 8 do 9 m dolžine, 27 do 30 cm srednjega premera; 12 do 13 m dolžine, 34 do 37 cm srednjega premera; zdravo blago. Cena franko italijanska meja.

Opeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz znanih karlovskih opekarn

„ILOVAC“

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA DRAVSKO BANOVINO
»EKONOM«, LJUBLJANA Kolodvorska ulica šte. 7

Brezobrestna posojila

za zidavo hiš, za nakup hiš in posestev, za prevzem hipotek na hišah in posestvih daje svojim članom

„Jugrad“

Jugoslovanška gradbena in kreditna zadruga
 r. z. o. z. v Ljubljani, Kolodvorska ul. 35/L.

Krajevno zastopstvo: Maribor, Aleksandrova 48
 Pravila proti plačilu Din 5* - v znakah. Za odgovor prosimo znamko. / Uradne ure od 8 - 12 in od 14 - 18.

Priznano najboljši

Trboveljski Portland - cement

vedno v zalogi pri

EKONOM, r. z. o. z., Ljubljana

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

Velika zaloga

SUKNENEGA BLAGA
 za moške in ženske obleke. Lepa izbira svilenih ruč in šerp. Krojači in šivilje, pišite po vzorci

POLNOMASTNI, POLMASTNI in TRAPISTOVSKI

SIR

ima stalno v zalogi po zelo ugodnih cenah.

EKONOM
 LJUBLJANA
 Kolodvorska ul. 7

Kovači!

Najboljši trdi in mehki koks
 kovaški premog

Vam nudi

Družba „ILIRIJA“ - Ljubljana
 Dunajska cesta 46. Telefon 28-20

Sanatorij v Mariboru

Gosposka ulica 49

Telefon 2558

Lastnik in vodja:
primarij dr. Černič
 specialist za kirurgijo

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlapelosti čreves; d. atermijo za električno pregrevanje in električno izžigavanje; žarnico „halas“ za revmatična in druga boleča vnetja; „enterocleaner“ jem za notranje črevesne kopeli pri zapeki, napihovanju in za splošni telesni podvig.

Dnevna oskrba: prvi razred 120, drugi 80, tretji 60 Din.

EKONOM

Osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani Kolodvorska ulica šte. 7.

Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špicerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland cementsa.

Kako pridelati mnogo dobrega blaga?

Vzemimo na pomoč ona tehnična sredstva, ki povzročajo večje in boljše pridelke, obenem pa zmanjšajo pridelovalne stroške. Eno teh sredstev je:

Apneni dušik, ki vsebuje 16 - 20% dušika in do 70% apna, to je skupno 80 - 90% rastlinske hrane. Apneni dušik vpliva blagodejno na vse posevke. Travniki dajo bujno in dobro seno. Na njivah, vinogradih in sadonosnikih povzroči apneni dušik večji pridelek tako kakovostno kakor količinsko.

Nitrofoskal-Ruše pa vsebuje vso potrebno rastlinsko hrano: dušik, fosforno kislino, kalij in apno. Vслед tega nadomestaje vsa ostala enostranska umetna gnojila in je prikladno za vse posevke in vsako zemljo.

Apneni dušik in Nitrofoskal-Ruše se lahko naroči pri „EKONOM-u“, Ljubljana, Kolodvorska ul. 7, ali pa pri:

Tvornici za dušik d. d., Ruše pri Mariboru

ki raziskuje tudi zemljo in daje navodila za umno uporabo umetnih gnojil.

Modni kangarni športni ševjiot za fine obleke

Velika izbira! Ugodne cene!

B. MIKLAUČ
 „Pri Sklepi“ - Ljubljana

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ustanovljena leta 1898

v Kandiji v lastni hiši

- Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodneje, nudi popolno varnost, izplačuje točno - Rentni davek plačuje sama iz svojega

Pa se zgodi, da mama je zbolela —
kako je Zlatica za njo skrbela!
Prisrčno, vdano jo je negovala,
je zanjo kuhala in zanjo prala.

Ko mamica jo tiho občuduje,
se Zlatica pri sebi le raduje:
Ni mnogo dela, ni skrbi in truda,
ker milo Zlatorog ustvarja čuda.

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog:
nad vse je terpentinsko milo Zlatorog!
(Nadaljevanje sledi.)

Zlatorog

ŠIVALNI STROJI

„GRITZNER“
„ADLER“
in kolesa,
najboljši material.
precizna konstrukcija, kresna
oprema ter najnižja cena
so samo pri

Večletna garancija!
Pouk v voženju brezplačen!

Jos. Petelinc, Ljubljana
ob vodi, v bližini Prežernovega spomenika

2.500 dinarjev

zaslužite najmanj me-
sečno, če obiskujete v
Vašem okolišu ljudi
Tovarna Vega, Ljub-
ljana, poštni predal
307. Priložite znamko
za odgovor!

Oblastveno koncesij-
onirana

šoferska šola
GOJKO PIPENBACHER
Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta št. 12
Zahtevajte Informacije

ZASTOPNIKE

za prodajo šivalnih
strojev, separatorjev,
koles, gramofonov,
elektrotehničnih pred-
metov i. t. d. pod zelo
ugodnimi pogoji
s p r e j m e m o.
„CENTRA“ trgovina
šivalnih strojev i. t. d.
Ljubljana,
Poštni predal 248.

Kdor oglašuje,
ta napreduje!

Janko Češnik

Ljubljana

Lingarjeva - Stritarjeva ulica.

POZOR!

Pred nakupom svojih potrebščin za pomlad
in poletje, za ženske in moške obleke
oglejte si mojo lepo zalogo najnovejšega
blaga kakor: blaga za ženske obleke in
plašče (montelne), perilne svile, zameta, de-
lena in drugega. Za moške obleke: modno
sukno (štof), ševiot od 60 Din naprej, modni
kamgarn, ševiot za modne in športne obleke
od 100 Din naprej. Največja izbira svilnatih,
volnenih šerp in rut.

**Samo češko in
angleško blago!**

Poštenost mojega podjetja je znana.

Gorenjci!

Vseh vrst **umetna gnojila, semena** in
druge predmete dobite po najugodnejših cenah pri

A. Jeglič

Lesce pri Bledu

**ZALOGA: stavbnega materiala,
trboveljskega cementa,
zidne in strešne opeke**

Pristopajte h
Kmetijski Matici!

Laneno olje in vse v
Firnež stroko
Emajlne in spadajoče
ostale lake blago ku-
Oljnaté barve pite dobro,
Lanene tropine solidno in
po zmer-
nih cenah
pri

MEDIĆ-ZANKL

D. Z. O. Z.

Tovarne olja, firneža, laka in barv
LJUBLJANA - MEDVODE - DOMŽALE

Podružnica: Maribor, Novi Sad Lastnik: Franjo Medić

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

Kmetški hranilni in posojilni dom

Račun poš. hranilnice št. 14.257

registr. zadruga z neomejeno zavezo

Brzopjavl: „KMETSKE DOM“

v **LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1**

Telefon št. 2847

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po
5 1/2 % brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po
7 %, brez odbitka davka na rente

Stanje vlog nad 30.000.000 dinarjev
Rezerve nad 700.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. POSOJILA daje proti poročstvu, na
vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8 — 12 1/2, in od 3 — 4 1/2, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8 — 12 1/2,

Podružnici v Kamniku, Glavni trg, in v Mariboru, Slomškov trg 3

